

[Uz Sākumlapu](#) > ... > [Ģimenes Lietas Un Mantojums](#) > [Mantojums](#) > [Mantošana](#) > [Portugal](#)

Mantošana

Portugāle

Saturu nodrošina

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

Šīs informatīvās lapas sagatavotas sadarbībā ar [ES Notāru padomi \(CNUE\)](#).

Ja mantojums netiek apstrīdēts, tā sadali ir tiesīgi veikt civiltiesību notāri, reģistrācijas iestādes un zemesgrāmatu nodaļas neatkarīgi no teritoriālās jurisdikcijas. Tāpēc ieinteresētās personas var brīvi izvēlēties iestādi attiecīgo darbību veikšanai bez teritoriāliem ierobežojumiem.

Tāpat, un kā minēts iepriekš, valstī mantojuma sadali var veikt jebkurš jurists vai advokāts valstī, ja mantinieki jau ir apstiprināti (to var izdarīt reģistrācijas iestāde vai notārs).

1 Kā tiek taisīts pēdējās gribas rīkojums (testaments, savstarpējs testaments vai mantojuma līgums)?

Mantas sadali atbilstoši pēdējās gribas rīkojumam var noformēt divos veidos: i) ar testamentu; ii) ar līgumu.

i) Testaments

Testaments ir personisks dokuments, kuru nevar noformēt pārstāvis.

Sastādīt savstarpēju testamentu, t. i., testamentu, ko divas vai vairākas personas ir sagatavojušas kā vienu dokumentu par labu vai nu kādai trešai personai, vai cits citam, nav atļauts.

Testaments ir vienas atsevišķas personas gribas izteikums, kas nav jāadresē vai jādara zināms konkrētai personai. Tas ir brīvi atsaucams, un mantu nodod mantiniekiem vai legātāriem tikai pēc testatora nāves.

Testamentam ir standarta veidi un īpašie veidi.

Testamenta standarta veidi ir publiskie testamenti (*testamentos públicos*) un privātie testamenti (*testamentos cerrados*).

Publisku testamentu sagatavo notārs, iekļaujot to savā reģistrā.

Privātu testamentu sagatavo un paraksta testators vai cita persona pēc testatora lūguma, bet tas ir jāapliecina notāram. To var glabāt testators vai trešā persona, vai arī to var iesniegt glabāšanā notāram. Personai, kuras rīcībā ir privāts testaments, tas ir jāuzrāda trīs dienu laikā pēc dienas, kad tā uzzina par testatora nāvi. Ja tas netiek izdarīts minētajā termiņā, šī persona kļūst atbildīga par šādas kavēšanās radītajiem zaudējumiem vai kaitējumu. Ja šī persona pati ir mantinieks, tā šādas rīcības dēļ var zaudēt mantošanas tiesības.

Tiesību aktos ir paredzēti šādi īpašie testamentu veidi: militārie testamenti, uz kuģa sastādītie testamenti, gaisa kuģī sastādītie testamenti un katastrofas gadījumā sastādītie testamenti. Testamentu kādā no minētajiem īpašajiem veidiem var sastādīt tikai tad, ja ir iestājušies konkrēti ārkārtas apstākļi, kas ir paredzēti tiesību aktos. Šādi testamenti zaudē spēku divus mēnešus pēc tam, kad izbeidzas cēlonis, kas liedza testatoram sagatavot

testamentu kādā no parastajiem veidiem.

Portugāles tiesību akti paredz arī īpaša veida testamentu, ko Portugāles valstspiederīgais sastāda ārzemēs saskaņā ar ārvalsts tiesību aktiem. Šādu testamentu atzīst Portugālē, ja tas ir oficiāli sastādīts vai apstiprināts.

ii) Līgums

Portugāles tiesību sistēmā mantošanu saskaņā ar līgumu atzīst tikai izņēmuma kārtā. Šāda mantošana var notikt, ja tiek sastādīts mantojuma līgums vai tiek pasniegtas dāvanas saistībā ar plānotajām laulībām ar nosacījumu, ka šāds dāvinājums stājas spēkā pēc dāvinātāja nāves. Gan mantojuma līgumi, gan dāvanas, kas pasniegtas saistībā ar plānotajām laulībām ar nosacījumu, ka dāvinājums stājas spēkā dāvinātāja nāves gadījumā, ir jāieraksta laulības līgumā, lai tie būtu spēkā.

Taču parasti mantošana saskaņā ar līgumu nav atļauta. Tāpēc mantojuma līgumi principā ir aizliegti, un, ja nav ievērots iepriekš minētais nosacījums, tie nebūs spēkā. Pirmsnāves dāvinājumi arī nav atļauti, tomēr dāvinājuma akts nevis zaudē spēku, bet gan kļūst par testamentāru rīkojumu saskaņā ar tiesību normām un ir brīvi atsaucams.

Izņēmuma kārtā tiesību akti pieļauj divu veidu mantojuma līgumus:

a) kad laulātais vai trešā persona ieceļ par mantinieku vai legātāru otru laulāto;

b) kad kāds no laulātajiem ieceļ par mantinieku vai legātāru trešās personas. Atšķirība starp mantinieku un legātāru ir izskaidrota tālāk, atbildot uz jautājumu "Kā un kad persona kļūst par mantinieku vai legātāru?".

Atļautie mantojuma līgumi stājas spēkā tikai pēc testatora nāves. Tomēr iepriekš a) punktā minēto līgumu nevar vienpusēji atsaukt pēc tā noslēgšanas, un, kamēr testators ir dzīvs, viņš nedrīkst veikt dāvinājumus, kas mazinātu mantojuma saņēmēja ieguvumu. Iepriekš b) punktā minētos mantojuma līgumus var brīvi atsaukt, ja trešā persona nepiedalījās laulības līguma noslēgšanā, piekritot saņemt mantojumu.

Papildus šo divu veidu mantojuma līgumiem tiesību akti atzīst arī dāvanas, kas pasniegtas saistībā ar plānotajām laulībām ar nosacījumu, ka dāvinājums stājas spēkā pēc dāvinātāja nāves. Tās ir dāvanas, ko saistībā ar plānotajām laulībām vienam no laulātajiem ir pasniedzis otrs laulātais vai kāda trešā persona. Uz dāvanu, kas pasniegta saistībā ar plānotajām laulībām ar nosacījumu, ka dāvinājums stājas spēkā pēc dāvinātāja nāves, attiecas noteikumi, kas regulē mantojuma līgumus, un tā ir jāieraksta laulības līgumā.

Svarīgi!

Portugāles tiesību akti paredz divus mantošanas veidus. Viens ir šajā atbildē aprakstītā labprātīgā mantošana — ar testamentu vai līgumu. Otrs ir likumiskā (leģitīmā vai obligātā) mantošana, kas tiks raksturota atbildēs uz jautājumiem "Vai ir ierobežojumi brīvībai rīkoties ar īpašumu nāves gadījumā (piemēram, neatņemamā daļa)?" un "Kas manto un cik daudz gadījumā, ja pēdējās gribas rīkojuma nav?".

Labprātīgā mantošana notiek saskaņā ar testatora gribas aktu, piemēram, testamentu vai līgumu.

Likumiskā mantošana ir noteikta tiesību aktos. To sauc par obligāto mantošanu (sucessão legítimária), ja tā tieši izriet no tiesību aktu noteikumiem un testatora gribai nevar būt augstāks spēks. To sauc par leģitīmo mantošanu (sucessão legítima) gadījumos, kad tā izriet no tiesību aktu noteikumiem, bet testatora gribai var būt augstāks spēks.

2 Vai pēdējās gribas rīkojumam vajadzētu būt reģistrētam, un ja jā, tad kā?

Principā pēdējās gribas rīkojumi nav jāreģistrē.

Tomēr ir izņēmumi, kas ir paredzēti dažādās tiesību normās. Pēdējās gribas rīkojumi jāreģistrē, piemēram, šādos gadījumos:

i) preferenciāls testamentārs rīkojums ar reālu spēku;

ii) privilēģijas izveide un tās grozījumi;

iii) pienākums samazināt dāvinājumus, uz ko attiecas iepriekšēji saņemtā pievienojums; iv) laulības līgumi.

Gadījumos, kas minēti i), ii) un iii) punktā, personām, kas juridiskajās attiecībās ir prasītāji vai atbildētāji, personām, kuras ir ieinteresētas reģistrācijā, vai personām, kurām pienākumu nokārtot reģistrāciju uzliek tiesību akti (dažos gadījumos oficiālu reģistrāciju nokārto tiesa, prokuratūra vai pati reģistrācijas iestāde), ir jāreģistrē attiecīgā informācija Zemesgrāmatā (*Conservatórias do Registo Predial*). Reģistrācija notiek, izveidojot īpašuma aprakstu, ierakstot faktus un attiecīgas piezīmes un atzīmējot noteiktus apstākļus.

Gadījumā, kas minēts iv) punktā, reģistrāciju veic civilstāvokļa aktu reģistrācijas nodaļa (*Conservatórias do Registo Civil*), izdarot ierakstu vai atzīmi saskaņā ar pušu apliecinājumu. Tādā gadījumā reģistrācijā var iesaistīt arī personu, uz kuru tieši attiecas konkrētais fakts vai kuras piekrišana ir nepieciešama, lai reģistrācija pilnībā stātos spēkā.

Svarīgi!

Privilēģija paredz pārdzīvojušās atraitnes vai atraitņa tiesības saņemt uzturlīdzekļus no mirušā atstātajiem līdzekļiem.

Iepriekšēji saņemtā pievienojums nozīmē, ka lejupejie radnieki, kuri cer saņemt mantojumu, pievieno mantojuma masai mantu vai vērtslietas, ko tiem dāvinājis augšupējais radnieks.

3 Vai ir ierobežojumi brīvībai rīkoties ar īpašumu nāves gadījumā (piemēram, neatņemamā daļa)?

Jā, Portugāles tiesību akti paredz, ka neatņemamā daļa ierobežo rīcības brīvību, novēlot īpašumu pēc nāves. Neatņemamā daļa ir mantas daļa, kuru testators nevar novēlēt citiem, jo tiesību normas to paredz piešķirt neatraidāmajiem mantiniekiem (*herdeiros legítimos*). Tā ir obligātā mantošana — likumiskās mantošanas veids, pār kuru testatora gribai nevar būt augstāks spēks.

4 Kas manto un cik daudz gadījumā, ja pēdējās gribas rīkojuma nav?

Ja mirušais nav atstājis spēkā esošu pēdējās gribas rīkojumu, kas pilnībā vai daļēji attiecas uz mantas sadali pēc viņa nāves, par mantiniekiem atzīst viņa likumiskos mantiniekus (*herdeiros legítimos*). Tā ir leģitīmā mantošana — likumiskās mantošanas veids, pār kuru testatora gribai var būt augstāks spēks.

Likumiskie mantinieki ir laulātais, radnieki un valsts šādā secībā:

1. laulātais un lejupejie radnieki;
2. laulātais un augšupējie radnieki;
3. brāļi un māsas un viņu lejupejie radnieki;
4. citi radnieki sānu līnijā līdz ceturtajai pakāpei (ieskaitot);
5. valsts.

Neatraidāmie mantinieki ir laulātais, lejupejie radnieki un augšupējie radnieki. Laulātais un lejupejie radnieki ir pirmās šķiras mantinieki. Ja nav lejupeju radnieku, mantinieki ir laulātais un augšupējie radnieki.

Nav iespējams novēlēt visu mantojumu kādam, kurš nav likumiskais mantinieks, pat ierakstot to testamentā (Civilkodeksa 2156. pants). Tiesību akti nosaka, ka brīvi novēlēt citiem drīkst vienīgi daļu no mantojuma, t. s. pieejamo daļu. Atlikusī daļa (likumiskā daļa) pienākas neatraidāmajiem mantiniekiem apmērā, kas ir atkarīgs no katra mantnieka veida:

- ja laulātais ir vienīgais neatraidāmais mantinieks: 50 % ir pieejamā daļa; 50 % ir likumiskā daļa (Civilkodeksa 2144. pants);
- ja manto laulātais un bērni: likumiskā daļa ir divas trešdaļas no mantojuma; viena trešdaļa ir pieejamā daļa (Civilkodeksa 2139. pants);
- ja laulātā nav, bet ir bērni: bērnu likumiskā daļa ir puse vai divas trešdaļas no mantojuma atkarībā no tā, vai ir viens bērns vai divi vai vairāk bērnu (Civilkodeksa 2139. panta 2. punkts);
- ja lejupeju radnieku nav, bet ir laulātais un augšupējie radnieki: likumiskā daļa ir divas trešdaļas no

mantojuma; viena trešdaļa ir pieejamā daļa (Civilkodeksa 2142. pants).

Svarīgi!

Laulāto neatzīst par mantinieku, ja testatora nāves brīdī laulība ir šķirta vai laulātie ir juridiski atšķirti ar galīgu tiesas spriedumu vai spriedumu, kas kļūs galīgs. Ja testatora nāves brīdī šķiršanās vai laulāto juridiskas atšķiršanas process nav pabeigts, mantinieki var turpināt šādu tiesvedību mantisko seku dēļ. Tādā gadījumā, ja pēc tam tiek pasludināta laulības šķiršana vai laulāto atšķiršana, laulātais netiek atzīts par mantinieku. Tāpat notiek arī gadījumos, kad laulātie, kuru starpā pastāv mantas šķirtība, pirms laulībām ir noslēguši laulības līgumu, kurā savstarpēji apņemas atteikties no otra laulātā mantojuma (Civilkodeksa 1700. panta 1. punkta c) apakšpunkts un 3. punkts, kā arī 1707.a pants).

5 Kāda veida iestāde ir kompetenta:

Piekritība mantošanas lietās ir atkarīga no tā, vai mantojums tiek apstrīdēts (pieņemts, izmantojot inventāra tiesību) vai netiek apstrīdēts (pilnīga un beznosacījumu pieņemšana).

Gadījumi, kad mantojums tiek apstrīdēts, piekrīt notāriem un tiesai. Civilprocesa kodeksa 1083. panta 1. punktā minētajos gadījumos (piemēram, kad nav zināma mantinieku atrašanās vieta, kad mantiniekiem nav tiesībspējas un rīcībspējas, vai kad mantojuma inventarizāciju pieprasa prokuratūra) mantojuma inventāra sarakstu sastāda tiesa. Pārējos gadījumos ieinteresētās personas var izvēlēties, vai mantojuma inventāra sarakstu sastādīs notāra birojs (*Cartório Notarial*) vai tiesa.

Notāriem un reģistrācijas iestādēm (*Conservatórias dos Registos*) piekrīt arī lietas, kad mantojums netiek apstrīdēts. Tādā gadījumā notāri un reģistrācijas iestādes ir tiesīgas apstiprināt mantiniekus un attiecīgi sadalīt mantojumu.

Nosakot privāta dokumenta autentiskumu, juristi un advokāti var sadalīt neapstrīdētu mantojumu, bet tie nav tiesīgi apstiprināt mantiniekus.

5.1 mantošanas lietās?

Ja mantojums tiek apstrīdēts, mantojuma inventāra sarakstu var sastādīt tiesas vai notāri, kā noteikts Civilprocesa kodeksa 1083. pantā.

Ja mantojums tiek pieņemts pilnīgi un bez nosacījumiem, mantojuma inventarizācijas procedūra (*processo de inventário*) nav nepieciešama. Tādā gadījumā mantinieki un legātāri nokārto mantojumā ietilpstošos parādus un sadala mantojumu, savstarpēji vienojoties, un viņiem nav obligāti jāiesaista notārs vai tiesa.

Ja tiek atzīts, ka mantojums kā bezsaimnieka manta ir piekritīgs valstij, tiesā tiek veikta attiecīga īpašā procedūra mantojuma atsavināšanai par labu valstij (Civilkodeksa 2152.-2155. pants).

Ja mantojums netiek apstrīdēts, tā sadali ir tiesīgi veikt civiltiesību notāri, reģistrācijas iestādes un zemesgrāmatu nodaļas neatkarīgi no teritoriālās jurisdikcijas. Tāpēc ieinteresētās personas var brīvi izvēlēties iestādi attiecīgo darbību veikšanai bez teritoriāliem ierobežojumiem.

Neapstrīdēta mantojuma sadali valstī var veikt jebkurš jurists vai advokāts, ja attiecīgās personas ir iepriekš apstiprinātas kā mantinieki (to var izdarīt reģistrācijas iestāde vai notārs).

5.2 saņemt paziņojumu par mantojuma pieņemšanu vai atraidīšanu?

5.3 saņemt paziņojumu par legāta pieņemšanu vai atraidīšanu?

5.4 saņemt paziņojumu par neatņemamās daļas pieņemšanu un atraidīšanu?

Nosakot iestādi, kas ir tiesīga saņemt paziņojumu par mantojuma pieņemšanu vai atraidīšanu, nav būtiskas atšķirības starp legātu un mantojumu vai starp likumisku vai labprātīgu mantošanu. Tādēļ atbilde uz šiem trim jautājumiem ir viena un tā pati.

Ja mantojums tiek pieņemts, izmantojot inventāra tiesību, paziņojums par mantojuma pieņemšanu tiek iesniegts

mantojuma inventarizācijas procedūras laikā. Tādā gadījumā iestāde, kas ir tiesīga saņemt paziņojumu par mantojuma pieņemšanu, ir tiesa vai notāra birojs.

Mantojuma pieņemšanu, izmantojot inventāra tiesību, nodrošina, pieprasot mantojuma inventāra saraksta sastādīšanu vai iesaistoties tajā.

Cits mantojuma pieņemšanas veids ir pilnīga un beznosacījumu pieņemšana, kas notiek, ja mantojumu pieņem un sadala bez nepieciešamības veikt mantojuma inventarizācijas procedūru.

Noteikumi, kas regulē mantojuma pieņemšanu, attiecas arī uz legāta pieņemšanu. Atšķirība starp mantojumu un legātu ir izklāstīta atbildē uz nākamo jautājumu.

Ja tiek sākta mantojuma inventarizācijas procedūra, mantojuma atraidījums ir jānoformē vai jāpievieno mantojuma lietai. Tādā gadījumā iestāde, kas ir tiesīga saņemt paziņojumu par mantojuma atraidīšanu, ir tiesa vai notāra birojs.

Atraidījums jānoformē vienā no tālāk minētajiem veidiem: publisks dokuments vai apliecināts privāts dokuments, ja tiesību akti paredz šāda veida dokumentu noformēšanu konkrētās mantas atraidīšanai; pārējos gadījumos — privāts dokuments.

Mantojuma vai legāta pieņemšana vai atraidīšana ir vienpusējs tiesisks akts, ko nevar noraidīt, t. i., gan pieņemšanu, gan atraidīšanu īsteno ar mantnieka iesniegtu paziņojumu, kurš nav jāadresē vai jādara zināms kādai konkrētai personai.

Ja mantojumam ir bezsaimnieka mantas statuss, ieinteresētās personas vai prokuratūra var lūgt tiesu, lai tā uzdod mantniekam šo mantojumu pieņemt vai atraidīt (Civilprocesa kodeksa 1039.–1041. pants). Tādā gadījumā paziņojumu par mantojuma pieņemšanu saņem tiesa. Mantojumu uzskata par bezsaimnieka mantu laikposmā, kamēr mantojums vēl nav pieņemts un nav arī atzīts par piekritīgu valstij.

6 Īss procedūras apraksts, kura paredzēta mantošanas kārtošanai saskaņā ar valsts tiesību aktiem, tostarp mantojuma sadalei un mantas dalīšanai (tostarp informācija par to, vai mantošanas procedūru sāk tiesa vai cita kompetenta iestāde pēc savas iniciatīvas).

Šī procedūra ir atkarīga no tā, vai mantojums tiek vai netiek apstrīdēts.

MANTOJUMS TIEK APSTRĪDĒTS

Mantojuma inventarizācijas procedūras mērķi ir šādi: sadalīt mantojumu daļās, lai varētu izbeigt kopīpašumu; uzskaitīt mantojumā ietilpstošo mantu, ja nav nepieciešams sadalīt to daļās; ja nepieciešams, nokārtot mantojumā ietilpstošos parādus (Civilprocesa kodeksa 1082. pants).

Ja mantojuma inventāra sarakstu sastāda tiesa, tā ievēro kārtību, kāda tiesas veiktai mantojuma inventāra saraksta sastādīšanai ir noteikta Civilprocesa kodeksa V sējuma XVI daļā (1082.–1129. pants). Tiesu vietējo jurisdikciju valstī nosaka, pamatojoties uz piesaistes faktoriem, kas ir norādīti Civilprocesa kodeksa 72.A pantā.

Mantojuma inventarizācijas procedūrai tiesā ir šādi galvenie posmi:

- i) sākotnējais iesniegums;
- ii) iebildumu sniegšana un saistību pārbaude;
- iii) ieinteresēto personu sākotnēja uzklauššana;
- iv) ieinteresēto personu apzināšana un sapulcēšana;
- v) tādu dāvanu vai legātu samazināšana, kuri pārsniedz mantojuma daļu, kuru testators var brīvi novēlēt;
- vi) paziņojums par mantojuma sadali un spriedums, ar ko apstiprina mantojuma sadalījumu. Pēc sprieduma

pieņemšanas sadalījumu var atcelt vai mainīt, veikt papildu sadalīšanu vai piešķirt mantojuma daļu mantniekam, kas sākotnēji atstāts bez daļas.

Ja mantojuma inventāra sarakstu sastāda notāra birojs, tas ievēro kārtību, kāda notāra biroja veiktai mantojuma inventāra saraksta sastādīšanai ir noteikta [2019. gada 13. septembra Likuma Nr. 117/2019](#) pielikumā, ņemot vērā attiecīgos grozījumus Civilprocesa kodeksa V sējuma XVI daļā.

Atbilstoši Likuma Nr. 117/2019 1.-5. punktam: Portugāles Notāru apvienība publicē savā tīmekļa vietnē ([Portugāles notāri](#)) to notāru sarakstu, kuri drīkst sastādīt mantojuma inventāra sarakstu; ja mantojuma inventāra sarakstu sastāda notārs, tā uzdevums ir veikt nepieciešamos pasākumus, bet apstiprinošo spriedumu vienmēr pieņem tiesa, kurai lieta tiek nodota šajā nolūkā, neskarot citus jautājumus, kuros notārs var lūgt tiesu pieņemt nolēmumu; tiesas uzdevums ir lemt par pārsūdzībām, kas ir iesniegtas saistībā ar notāra sastādītu mantojuma inventāra sarakstu; puses var brīvi izvēlēties notāra biroju, kurš sastādīs mantojuma inventāra sarakstu, ja vien pastāv attiecīga saikne ar mantojuma lietu (piemēram, notāra birojs atrodas tās pašvaldības teritorijā, kurā sāka mantošanas lieta vai kurā atrodas manta, vai kurā dzīvo lielākā daļa ieinteresēto personu).

MANTOJUMS NETIEK APSTRĪDĒTS

Ieinteresētā persona var nokārtot mantošanu notāra birojā vai reģistrācijas iestādē. Izmantojot vienas pieturas aģentūras sistēmu, reģistrācijas iestādē var atrisināt visus ar mantojumu saistītos jautājumus — no mantnieku apstiprināšanas līdz mantojuma sadalē iegūtās mantas galīgajai reģistrācijai.

Otrs variants — kad notārs vai reģistrācijas iestāde ir ieinteresētās personas apstiprinājusi kā mantniekus, tās var sadalīt mantojumā ietilpstošo mantu, noformējot privātu dokumentu, kuru apliecina jurists vai advokāts.

7 Kā un kad persona kļūst par mantnieku vai legātāru?

Mantnieki manto mirušā atstāto mantojumu pilnā apmērā vai daļēji, t. i., mantojamā manta netiek iepriekš noteikta konkrēti.

Turpretī legātāri manto konkrētu mantu vai vērtslietas.

Likumiskajā mantošanas kārtībā mantnieku tiesības nosaka tiesību normas. Labprātīgajā mantošanā mantnieku tiesības izriet no testatora gribas izteikuma. Mantniekiem var būt mantnieku vai legātāru statuss gan likumiskajā, gan labprātīgajā mantošanas procedūrā.

8 Vai mantnieki ir atbildīgi par mirušā parādiem, un ja jā, ar kādiem nosacījumiem?

Ja mantojums tiek pieņemts, izmantojot inventāra tiesību, mirušā parādi un citi ar mantojumu saistītie maksājumi attiecas vienīgi uz mantojuma inventāra sarakstā iekļauto īpašumu, ja vien kreditori vai legātāri nepierāda, ka eksistē arī cita manta. Ja ir sastādīts mantojuma inventāra saraksts, pierādīšanas pienākums saistībā ar šādas citas mantas esību ir kreditoriem vai legātāriem.

Ja mantojumu pieņem pilnīgi un bez nosacījumiem, atbildība par parādiem un citiem ar mantojumu saistītiem maksājumiem arī nepārsniedz mantotās mantas vērtību, taču šādā gadījumā mantniekiem vai legātāriem pašiem jāpierāda, ka mantojumā ietilpstošās mantas vērtība nav pietiekama, lai samaksātu parādus vai izpildītu legātus. Tad pienākums pierādīt, ka šāda cita manta neeksistē, ir mantniekiem vai legātāriem.

No mantojuma sedz tālāk minēto: testatora bērnu izdevumi un saistītās izmaksas; maksājumi par testamenta izpildi, mantojuma pārvaldīšanu un mantojumā ietilpstošo parādu nokārtošanu; mirušā parādi; legātu izpilde.

Mantas kopmantniekiem ir kolektīvas saistības attiecībā uz iepriekš minēto norēķinu veikšanu. Ja mantojums ir sadalīts, katrs mantnieks ir atbildīgs vienīgi par summu, kas ir proporcionāla viņa daļai no mantojuma.

9 Kādi dokumenti un/vai informācija parasti vajadzīga nekustamā īpašuma

reģistrācijai?

Šajā atbildē tālāk ir atsevišķi aprakstīti dokumenti un informācija, kas ir nepieciešama nekustamā īpašuma reģistrācijai, maksājamās nodevas un kārtība, kādā var iesniegt reģistrācijas pieteikumu (personiski, pa pastu vai tiešsaistē).

Nepieciešamie dokumenti un informācija

Nekustamā īpašuma reģistrācijas pieteikumos jānorāda pieteikuma iesniedzējs, attiecīgie fakti un īpašumi, kā arī jāiekļauj apliecinājošu dokumentu saraksts.

Reģistrēt var tikai faktus, kas ir izklāstīti dokumentos, ar kuriem tie juridiski pamatoti.

Dokumentus svešvalodās var pieņemt tikai tad, ja tie ir pārtulkoti tiesību aktos noteiktajā kārtībā, izņemot gadījumus, kad tie ir sagatavoti angļu, franču vai spāņu valodā un kompetentā amatpersona prot attiecīgo valodu.

Ja reģistrācijas pieteikuma pamatotība ir jānovērtē, pamatojoties uz ārvalsts tiesībām, ieinteresētajai personai pieteikuma saturs ir jāpierāda ar atbilstošu dokumentu.

Ja reģistrācijas pieteikums attiecas uz ēku, kuras apraksts nav sniegts, jāpievieno papildu paziņojums, norādot to īpašnieku vārdus, statusu un adreses, kuriem ēka piederējusi tieši pirms īpašumtiesību maiņas, un šajā paziņojumā jānorāda arī iepriekšējais īpašuma reģistrācijas numurs, ja vien pieteikuma iesniedzējs paziņojumā nenorāda, kādēļ tas nav zināms.

Ja reģistrācija attiecas uz daļu no kopīpašuma, kura apraksts nav sniegts, jānorāda arī visu pārējo *līdzīpašnieku* vārdi, statuss un adreses.

Maksājamās nodevas

Nodeva jāsamaksā, iesniedzot pieteikumu, vai jānosūta kopā ar pieteikumu. Nodeva atbilst iespējamai maksājuma kopsummai. Ja, iesniedzot reģistrācijas pieteikumu, šī nodeva netiek samaksāta, pieteikumu var nekavējoties noraidīt.

Ja nodeva nav samaksāta, bet pieteikums nav noraidīts, reģistrācijas dienests informē ieinteresēto personu par termiņu nesamaksātās summas nomaksai, lai reģistrācija netiktu atteikta.

To pašu kārtību ievēro, ja sākotnēji samaksātā summa nav pietiekama un trūkstošā summa nav samaksāta.

Reģistrācijas pieteikšana personiski, pa pastu vai tiešsaistē

Nekustamā īpašuma reģistrācijas pieteikumus var iesniegt personiski, pa pastu vai tiešsaistē.

Reģistrācijas pieteikumiem, ko iesniedz personiski un pa pastu, jābūt rakstveidā sagatavotiem uz veidlapām, ko ar savu lēmumu ir apstiprinājusi Reģistru un notāru institūta (*Instituto dos Registos e do Notariado, I.P.*) pārvaldes struktūra. Šīm veidlapām jāpievieno dokumenti, kas pamato reģistrējamo faktu, un attiecīgā gadījumā arī iepriekš minētie papildu paziņojumi.

Iepriekšējā rindkopā minētās veidlapas nav jāizmanto rakstveida reģistrācijas pieteikumiem, ko iesniedz publiskā sektora iestādes, kuras kā prasītājas vai atbildētājas ir iesaistītas tiesas, prokuratūras, maksātspējas administratoru vai tiesu izpildītāju darbībās, neatkarīgi no tā, vai šos pieteikumus iesniedz personiski vai pa pastu.

Pieteikumus, ko iesniedz tiesas, prokuratūra, tiesu izpildītāji vai tiesas darbinieki, kuri veic tiesu izpildītāju un tiesas sekretāru darbu raksturīgas darbības, vēlams nosūtīt elektroniski, pievienojot reģistrācijai nepieciešamos dokumentus un maksājamās summas.

Īpašuma reģistrācijas pieteikumus var iesniegt tiešsaistē vietnē [Predial Online](#). Vienīgās procedūras, ko nevar reģistrēt tiešsaistē, ir procedūras, ar ko pamato, labo vai apstrīd reģistrācijas iestāžu lēmumus.

Lai iesniegtu pieteikumu par īpašuma reģistrāciju tiešsaistē, ir nepieciešams digitālais sertifikāts. Šādi sertifikāti jau ir tiem Portugāles valstspiederīgajiem, kuri izmanto personas apliecību un ir aktivizējuši savu digitālo sertifikātu, kā arī juristiem, notāriem un advokātiem.

Komercuzņēmumu vai komercdarbībā iesaistītu civiltiesisko sabiedrību vadītāji un direktori var apliecināt iesniegto elektronisko dokumentu atbilstību oriģinālajiem papīra dokumentiem, iesniedzot tiešsaistē reģistrācijas pieteikumus, kuros attiecīgie uzņēmumi ir ieinteresētās personas.

Svarīgi!

Nekustamā īpašuma reģistrācijas pieteikumus var iesniegt vienīgi personas un/vai struktūras, kas ir likumīgas saskaņā ar tiesību aktiem. Šīs personas un struktūras ir norādītas iepriekš atbildē uz jautājumu "Vai pēdējās gribas rīkojumam vajadzētu būt reģistrētam, un ja jā, tad kā?" sadaļā, kurā ir uzskaitīti dokumenti, ko jāiesniedz zemesgrāmatas nodaļā.

9.1 Vai pārvaldnieka iecelšana ir obligāta vai obligāta pēc pieprasījuma? Ja tā ir obligāta vai obligāta pēc pieprasījuma, kādi pasākumi ir jāveic?

Mantojuma pārvaldnieka iecelšana ir obligāta, lai varētu īstenot mantojuma inventarizācijas procedūru. Tādā gadījumā obligāti jāieceļ pārvaldnieks, kura pienākums ir pārvaldīt mantojumu. Persona, kas pieprasa īstenot mantojuma inventarizācijas procedūru, norāda personu, kurai saskaņā ar tiesību aktiem ir jāpilda mantojuma pārvaldnieka pienākumi. To norāda mantojuma inventarizācijas procedūras pieteikuma veidlapā.

Kamēr mantojums ir bezsaimnieka mantas statusā, ir iespējama situācija, ka nevienam nav likumisku tiesību pārvaldīt mantojumu. Tādā gadījumā jebkurš mantinieks var veikt pasākumus mantojuma pārvaldīšanai — arī tad, ja tas vēl nav pieņēmis vai atraidījis mantojumu. Ja manta, kas ietilpst mantojumā, kurš pagaidām ir bezsaimnieka mantas statusā, ir pakļauta zuduma vai bojājumu riskam, tiesa ieceļ mantojuma pārzini. To dara pēc prokuratūras vai ieinteresētās personas pieprasījuma. Mantojums, kam ir bezsaimnieka mantas statuss, jau ir definēts atbildē uz jautājumu "Kāda veida iestāde ir tiesīga: (...) saņemt paziņojumu par mantojuma pieņemšanu vai atraidīšanu?".

9.2 Kas ir tiesīgs izpildīt mirušā pēdējās gribas rīkojumu un/vai pārvaldīt mantojumu?

Mantojuma pārvaldnieks

Mantojuma pārvaldnieks principā atbild par mantojuma pārvaldīšanu līdz brīdim, kamēr ir nokārtoti mantojumā ietilpstošie parādi un veikta mantojuma sadale.

Saskaņā ar tiesību aktiem mantojuma pārvaldnieka pienākumus uztic šādām personām norādītajā secībā:

1. pārdzīvojušais laulātais, ja laulātie nebija atšķirti vai nebija juridiski noformējuši mantas šķirtību un ja pārdzīvojušais laulātais ir mantinieks vai tam pieder laulātā pāra mantas daļa;
2. testamenta izpildītājs, ja vien testators nav noteicis citādi;
3. radinieki, kuri ir likumiskie mantinieki;
4. testamentārie legātāri.

Ja viss mantojums tiek sadalīts legātāriem, mantinieku vietā par mantojuma pārvaldnieku kļūst legātārs, kas saņems vislielāko mantojuma daļu; ja pārējie aspekti ir vienādi, priekšroka dodama gados vecākajam no legātāriem.

Vairākos konkrētos gadījumos visas mantojumā ietilpstošās mantas vai kādas tās daļas pārvaldīšanu var uzticēt testamenta izpildītājam vai pirmmantiniekam, kā aprakstīts tālāk.

Testamenta izpildītājs (*testamenteiro*)

Ja par mantojumu ir sastādīts testaments, testators var iecelt vienu vai vairākas personas, kurām jānodrošina, lai testaments tiktu izpildīts, vai pašām tas jāizpilda pilnībā vai daļēji. To sauc par testamenta izpildīšanu. Šādi ieceltā persona ir testamenta izpildītājs.

Pirmmantinieks (*fiduciário*)

Pilnvaru piešķiršana pirmmantniekam jeb pirmmantnieka pilnvarošana ir pēdējās gribas rīkojums, ar kuru testators uztic izraudzītam mantniekam uzdevumu saglabāt mantojumu, lai tas pēc šā izraudzītā mantnieka nāves tiktu nodots citam mantniekam. Mantnieku, kuram uzticēts šāds pienākums, sauc par pirmmantnieku. Savukārt personu, kas saņems mantojumu pēc pirmmantnieka nāves, sauc par pēcmantnieku. Pirmmantnieks gūst labumu no tam uzticētās mantas un pārvalda to.

9.3 Kādas ir pārvaldnieka pilnvaras?

Mantojuma pārvaldnieka pilnvaras

Mantojuma pārvaldnieks pārvalda mirušā mantu un, ja mirušais bija precējies un laulāto starpā pastāvēja mantas kopība, arī laulātā pāra kopmantu.

Ja manta, kuras pārvaldīšana ir uzticēta mantojuma pārvaldniekam, atrodas mantnieku vai trešo personu valdījumā, mantojuma pārvaldnieks var lūgt tos nodot šādu mantu viņam. Viņš var vērsties tiesā pret mantniekiem vai trešām personām, lai iegūtu šādu mantu savā valdījumā, un var piedzīt mantojumā ietilpstošos debitoru parādus, ja kavēšanās apdraudētu to atgūšanu vai parādu atmaksa notiek neregulāri.

Mantojuma pārvaldniekam jāpārdod mantojuma nestie augļi vai cita manta, kas var ātri zaudēt vērtību, un viņš var izmantot šos ieņēmumus bērnu un saistīto izdevumu, kā arī pārvaldīšanas izmaksu segšanai.

Mantojuma pārvaldnieks var pārdot arī mantojuma nestos augļus, kam nedraud straujš vērtības zudums, apmērā, kāds ir nepieciešams lai segtu bērnu un saistītos izdevumus, kā arī pārvaldīšanas izmaksas.

Izņemot iepriekš minētos gadījumus, ar mantojumu saistītās tiesības drīkst izmantot tikai visi mantnieki kopā, un arī vērst tās drīkst tikai pret visiem mantniekiem kopā.

Testamenta izpildītāja pilnvaras

Ja mantojumam, par kuru ir sastādīts testaments, ir iecelts testamenta izpildītājs, viņam ir testatora piešķirtās pilnvaras.

Ja testators nav noteicis konkrētas testamenta izpildītāja pilnvaras, testamenta izpildītājs atbild par tālāk minēto: bērnu un saistīto pasākumu organizēšana un attiecīgo izdevumu segšana; pēdējās gribas rīkojumu izpildes uzraudzība un, ja nepieciešams, to spēkā esības aizstāvēšana tiesā; mantojuma pārvaldnieka pienākumu pildīšanu.

Testators var uzticēt testamenta izpildītājam mantojuma legātu un citu saistību izpildi, ja testamenta izpildītājs ir mantojuma pārvaldnieks un mantojuma inventarizācija nav jāveic obligāti. Šim nolūkam testators var pilnvarot testamenta izpildītāju pārdot jebkuru mantojumā ietilpstošu mantu (kā kustamu, tā nekustamu), vai arī konkrēti testamentā norādīto mantu.

Pirmmantnieka pilnvaras

Pirmmantnieks ne tikai pārvalda pilnvarojumā minēto mantu, bet arī gūst labumu no tās. Tas ievēro noteikumus par šādi uzticētas mantas izmantošanu, ciktāl tie ir saderīgi ar pirmmantniekam piešķirto pilnvarojumu. Pirmmantniekam ir jāsaņem tiesas atļauja, lai atsavinātu vai apgrūtinātu tam uzticēto mantu.

Mantnieki un bezsaimnieka mantojuma pārzinis

Kamēr mantojumam ir bezsaimnieka mantas statuss, to uzskata par fondu ar juridiskas personas statusu. Tāpēc tas var būt par prasītāju un atbildētāju tiesā. Ja nav neviena, kas šādā gadījumā pārvaldītu mantojumu, var izmantot kādu no tālāk minētajiem risinājumiem.

Pirms mantojuma pieņemšanas vai atraidīšanas jebkurš no mantniekiem var veikt steidzamus pasākumus saistībā ar mantojuma pārvaldīšanu, kamēr tam ir bezsaimnieka mantas statuss. Ja ir vairāki mantnieki un rodas iebildumi, noteicošā ir vairākuma griba.

Tiesa mantojumam ar bezsaimnieka mantas statusu var iecelt arī pārzini. Pārzinis atbild par nepieciešamās pagaidu noregulējuma tiesvedības pieprasīšanu un par vēršanās tiesā, ja vilcināšanās apdraudētu mantojuma

intereses. Pārziņa pienākums ir arī pārstāvēt mantojumu tiesvedībā, kas ir vērsta pret mantojumu. Pārzinim ir jāsaņem tiesas atļauja, lai atsavinātu vai apgrūtinātu nekustamo īpašumu, dārglietas, vērtslietas, komercuzņēmumus un jebkuru citu mantu, kuras atsavināšana vai apgrūtināšana nav administratīvs akts. Tiesa dod atļauju vienīgi pamatotos gadījumos, kad šādas rīcības nolūks ir novērst mantas stāvokļa pasliktināšanos vai tās zudumu, samaksāt mantojuma parādus un segt nepieciešamo vai lietderīgo uzlabojumu izmaksas vai risināt citu steidzamu vajadzību.

Kad mantojums pārstāj būt par bezsaimnieka mantu, jo ir ticis pieņemts, taču vēl nav sadalīts, tiesību akti atļauj jebkurai no mantiniekiem pieprasīt, lai tiesa atzītu viņa kā mantinieka statusu un izdotu rīkojumu par to, ka visām personām, kuru valdījumā atrodas manta, kas veido visu mantojumu vai kādu tā daļu, ir šāda manta jānodod atpakaļ neatkarīgi no tā, vai šāda valdījuma pamatā ir attiecīgās personas kā mantinieka tiesības vai citas tiesības, vai arī tiesiska pamata nav. To dēvē par valdījuma pārņemšanas pieprasījumu (*petição da herança*). Šo darbību var veikt viens atsevišķs mantinieks bez pārējo mantinieku līdzdalības, taču tā nemazina iepriekš aprakstītās mantojuma pārvaldnieka tiesības pieprasīt nodot tam mantu, kuras pārvaldīšana tam ir tikusi uzticēta.

10 Kādus dokumentus, kas apliecina labuma guvēju statusu un tiesības, saskaņā ar valsts tiesību aktiem parasti izsniedz tiesvedības laikā mantošanas lietās vai tās beigās? Vai tiem ir konkrēts pierādījuma spēks?

Dokumenti, kas apstiprina mantinieku vai legātāru statusu

1. Tiesas spriedumi.
2. Notariāli apliecināti dokumenti.
3. Mantinieku statusa apstiprinājumi, ko reģistrācijas iestāde ir izsniegusi vienkāršotā procedūrā.

Iepriekš minētie dokumenti apliecina to mantinieku un/vai legātāru statusu, kuri ir pārdzīvojuši mirušo.

Tiesas spriedumi, notariāli apliecināti dokumenti un vienkāršotā procedūrā izsniegti mantinieku apstiprinājumi ir publiski akti ar pilnu pierādījuma spēku.

Reģistrācijas iestāde reģistrē mantinieku vai legātāru apstiprināšanu, uzrakstot apstiprinājumu uz mirušā miršanas apliecības.

Dokumenti, kas apstiprina mantojuma sadali

Ja mantojums tiek apstrīdēts:

1. Kompetentas tiesas spriedums, kas apstiprina mantojuma sadali saskaņā ar mantojuma inventarizācijas procedūru. Šajā spriedumā ir noteikts, kā notiek mantojuma daļu apmierināšana (piemēram, kādu mantu manto katrs mantinieks vai legātārs). Tas ir publisks akts ar pilnu pierādījuma spēku.

Labprātīgas mantojuma sadales gadījumā:

1. Privāts apliecināts dokuments, ko ir sagatavojis jurists vai advokāts un kurā ir noteikts, kā notiek mantojuma daļu apmierināšana. Šis nav publisks akts, bet gan privāts apliecināts dokuments, kuram šajā gadījumā ir pilns pierādījuma spēks.
2. Dokuments par mantojuma sadali reģistrācijas iestādē vienkāršotā mantošanas procedūrā. Tas ir publisks akts ar pilnu pierādījuma spēku.
3. Notariāli apliecināts mantojuma sadales dokuments, ko ir sagatavojis notārs. Tas ir publisks akts ar pilnu pierādījuma spēku.

Ikvienu no minētajiem dokumentiem, kas apliecina mantojuma sadali, var izmantot par pamatu mantojumā ietilpstošās mantas reģistrēšanai uz mantinieka vai legātāra vārda neatkarīgi no tā, vai dokumentam ir pilns pierādījuma spēks.

Saistītās saites

[Civilprocesa kodekss \(Código de Processo Civil\)](#)

[Civilkodekss \(Código Civil\)](#)

[2019. gada 13. septembra Likums Nr. 117/2019](#)

Brīdinājums

Šajā faktu lapā ietvertā informācija ir vispārīga un nav izsmeļoša. Tā nav saistoša kontaktpunktam, Eiropas Tiesiskās sadarbības tīklam civillietās un komercietās, tiesām vai jebkurām citām personām. Tā neaizstāj iepazīšanos ar piemērojamajiem spēkā esošajiem tiesību aktiem.

Šī lapa ir daļa no tīmekļvietnes [Tava Eiropa](#).

Mēs labprāt uzzinātu jūsu [atsauksmes](#) par sniegtās informācijas lietderību.

■ Lapa atjaunināta: 08/09/2025

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.